

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **L. J.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2006, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Cad 208/2006, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 11. 2006, č. j. 41 Cad 208/2006 - 10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 30. 5. 2006 žalovaná (dále též „stěžovatelka“) žalobkyni podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) odňala ode dne 16. 6. 2006 sirotčí důchod. Žalovaná uvedla, že za dobu od 16. 5. 2006 do 15. 6. 2006 vznikl žalobkyni přeplatek na sirotčím důchodu ve výši 4014 Kč, který je žalobkyně podle § 118a odst. 1 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), vrátit žalované do 15 dní od právní moci rozhodnutí. Podle žalované zanikl žalobkyni ode dne 16. 5. 2006 nárok na sirotčí důchod, neboť ukončila studium.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 22. 11. 2006, č. j. 41 Cad 208/2006 - 10, toto rozhodnutí žalované zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Soud z dávkového spisu zjistil, že žalobkyně zaslala žalované potvrzení ze dne 23. 3. 2006 vystavené Univerzitou Palackého v Olomouci, v němž bylo uvedeno, že poslední část státní závěrečné zkoušky žalobkyně vykonala dne 22. 3. 2006. Současně žalobkyně dodala žalované vlastnoručně

podepsané prohlášení, v němž uvedla, že dne 22. 3. 2006 složila poslední část státní závěrečné zkoušky a v souladu s § 14 odst. 2 písm. b) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, využije možnosti prázdnin po ukončení studia v trvání jednoho měsíce. Prohlásila, že v dubnu 2006 nebude pracovat, podnikat ani nebude vedena v evidenci úřadu práce. Toto potvrzení žalovaná obdržela dne 3. 4. 2006. Dne 10. 5. 2006 pak bylo žalované doručeno prohlášení žalobkyně, že dne 2. 5. 2006 nastoupila do zaměstnání, přičemž žalobkyně přiložila i kopii pracovní smlouvy. Podle soudu z § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. vyplývá, že vrácení důchodu, který byl vyplácen neprávem nebo v nesprávné výšce než náležel je vázáno na to, že příjemce důchodu nesplnil některou jemu uloženou povinnost, přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že důchod byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel. Taková situace však podle soudu nenastala v případě žalobkyně, která jednoznačně splnila svou povinnost uloženou jí § 106 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, z něhož vyplývá povinnost ohlásit orgánu sociálního zabezpečení do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu nebo poskytování. Žalobkyně bezprostředně po ukončení studia zaslala žalované potvrzení o ukončení studia a prohlášení o tom, kdy studium ukončila sdělení, že jeden měsíc po ukončení prázdnin využije možnosti prázdnin; svou ohlašovací povinnost tedy jednoznačně splnila. Pokud žalovaná zareagovala až rozhodnutím ze dne 30. 5. 2006, kdy žalobkyni odňala sirotčí důchod od 16. 6. 2006 a vyčíslila jí přeplatek za období od 16. 5. 2006 do 15. 6. 2006, shledal soud toto rozhodnutí nezákonným, v čemž spatřil vadu řízení. Je sice pravdou, že žalobkyně přijala ještě splátku důchodu za duben a květen, byla však v dobré víře, že jí částka náleží, neboť žalované včas ohlásila ukončení studia na vysoké škole, čerpání prázdnin i nástup do zaměstnání. Výklad § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. provedený žalovanou soud neshledal správným. Ze všech těchto důvodů soud rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že z § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. má plátce důchodu vůči příjemci důchodu nárok na výplatu důchodu mj. tehdy, pokud „*přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem*“. Podle žalované není pochyb o tom, že žalobkyně splnila svou ohlašovací povinnost; právě splnění této povinnosti však svědčí o tom, že si žalobkyně byla vědoma toho, že jí nárok na sirotčí důchod zanikl ukončením studia, resp. ve smyslu § 23 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění uplynutím kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž ukončila studium, tedy uplynutím měsíce dubna 2006. Přesto ještě dne 16. 5. 2006 žalobkyně převzala sirotčí důchod, ačkoliv věděla, že jí jeho výplata nenáleží. Při vysokoškolském vzdělání žalobkyně nelze přijmout tvrzení, že „netušila“, že jí sirotčí důchod vyplácený v květnu 2006 již nepatří a že jej přijala v dobré víře. Ze skutečnosti, že jí do té doby nebylo doručeno rozhodnutí o odnětí sirotčího důchodu, nemohla žalobkyně dovodit, že její nárok na sirotčí důchod trvá, když znala zákonné podmínky nároku na tento důchod; žalobkyně si naopak této skutečnosti byla plně vědoma. Proto převzetí sirotčího důchodu v době, kdy byla výdělečně činná, považuje žalovaná za vědomé obohacení účastnice řízení na účet státních prostředků. Tvrzení, že sirotčí důchod převzala dne 16. 5. 2006 v dobré víře, se jeví nevěrohodným. Splněním ohlašovací povinností žalobkyně jednoznačně prokázala, že jsou jí známy podmínky nároku na výplatu sirotčího důchodu; proto nemohla v dobré víře přijmout splátku v květnu 2006, když věděla, že podmínky nároku na důchod již nesplňuje. Názor soudu, že žalobkyně převzala důchod v dobré víře, je podle žalované nesprávný a odporující § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Stěžovatelka

proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 11. 2006, č. j. 41 Cad 208/2006 - 10, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. V souzené věci je klíčovým výklad § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Ustanovení § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. předpokládá pro to, aby plátcí dávky vznikl nárok na vrácení této dávky, popř. na náhradu nesprávně vyplacené částky, naplnění následujících zákonných podmínek: První podmínkou je vyplacení dávky důchodového pojištění nesprávně ve vyšší částce, než náležela v důsledku nesplnění uložené povinnosti příjemce dávky, popřípadě skutečnost, že příjemce dávky vědomě jinak způsobí, že mu byl vyplacen důchod neprávem nebo ve vyšší částce. Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje za vhodné poukázat na své rozhodnutí ze dne 20. 1. 2004, č. j. 5 Ads 19/2003 - 60, publikované pod č. 258/2004 Sb. NSS, podle něhož „*soud se musí zabývat tím, zda existuje příčinná souvislost mezi zaviněným porušením povinnosti příjemce dávky důchodového pojištění, totiž porušením povinnosti písemně ohlásit plátcí dávky do osmi dnů skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku podle § 50 odst. 1 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a skutečnosti, že dávka důchodového pojištění byla vyplácena neprávem (§ 118a odst. 1 zákona ČNR č. 582/1991 Sb.)*.“ Uvedené rozhodnutí tedy stanovilo povinnost soudu zkoumat příčinnou souvislost mezi porušením povinnosti příjemce dávky a neoprávněným vyplacením dávky, tedy dokonce v situaci, kdy příjemce dávky svou povinnost nesplnil – v spuzené věci však žalobkyně svou povinnost splnila. Pomocí argumentu *a maiori ad minus* tedy soud dospěl k závěru, že tím spíše nelze § 118a odst. 1 uvedeného zákona aplikovat v případě, kdy příjemkyně dávky řádně splnila svou zákonnou povinnost a žalované včas sdělila všechny rozhodné skutečnosti týkající se ukončení studia a zahájení pracovního poměru. Za této situace tedy nebyla naplněna hypotéza § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. spočívající v nesplnění uložené povinnosti ze strany příjemce dávky – žalobkyně; nemohla proto nastoupit sankce v podobě povinnosti vrátit neoprávněně nabytou částku. Kromě toho se žalovaná ve svém rozhodnutí vůbec nevypořádala se skutečnostmi, které následně uvedla až v řízení před soudem – tj. například tvrzení týkající se toho, že si žalobkyně jako osoba vysokoškolsky vzdělaná musela být vědoma skutečnosti, že její nárok na sirotčí důchod zanikl apod. V dané věci žalobkyně řádně dostala své zákonné ohlašovací povinnosti a liknavost žalované ohledně vydání rozhodnutí nelze podle soudu nyní dávat k tíži žalobkyně. Věc lze uzavřít tak, že krajský provedl správný výklad § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., s nímž se Nejvyšší správní soud ztotožnil, včetně ochrany dobré víry toho, kdo včas splní svou ohlašovací povinnost. Krajský soud sice poněkud nepřesně uvedl, že v uvedené nezákonnosti spatřuje vadu řízení, tato skutečnost však nemůže mít vliv na závěr o správném posouzení právní otázky týkající se výkladu § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. Nejvyšší

správní soud dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšné žalované náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalobkyni v řízení o kasační stížnosti náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

